

1. היום בכתה לי הצפירה

בת שבע דגן – עמוס ברזל

היום בכתה לי הצפירה

ואני אתה.

ושוב לתוך תוכי

חדרה זעקתה.

היום בכתה לי הצפירה

את סיפורה ספרה.

סיפורה סיפור ללא מילה

בקול אנוש היא יללה.

היום בכתה לי הצפירה ואני איתה.

2. שם בגטו - בת שבע דגן – עמוס ברזל

שָׁם בַּגִּטּוֹ בְּרַחֲבוֹת הָעִיר

הִלַּךְ עִם אִמּוֹ יֶלֶד צָעִיר.

הִלַּךְ וְרָאָה טְלָאִים צְהָבִים

עַל בְּגָדֵיהֶם שֶׁל אֲנָשִׁים רַבִּים.

גַּם לוֹ עַל הַבְּגָד טְלָאֵי צֹהַב

כִּי כַף חֵיבִים לְלַכֵּת בְּרַחֲבוֹ.

הוּא לֹא הֵבִין אֶת פֶּשֶׁר הַדְּבָר,

לְמָה אֶסוּר וְלְמָה מִתֵּר.

אֲזַ אִמָּא לְטַפָּה אוֹתוֹ בְּחֻבָּה

וְהִסְבִּירָה בְּעֶצֶב אֶת הַסִּבָּה:

"הַטְּלָאֵי הוּא אוֹת-קִלּוֹן לַיהוּדִים,

גַּם עֲנִיִּים, גַּם אֲמִידִים,

וְזֹאת כִּדִּי לְדַעַת מִי הוּא מִי –

בֶּן עִם אַחֵר אוֹ יְהוּדִי."

עַל הַטְּלָאֵי צִוּוּ הַנְּאֻצִּים בְּגֵרְמַנְיָה,

בְּצָרְפֶּת, צ'כִּיָּה, הוֹלֵנְד, פּוֹלִנְיָה,

וּבְעוֹד הַרְבֵּה מְדִינוֹת,

קִשְׁה אֶת כָּלֵן לְזֵכֶר וְלִמְנוֹת.

אֲזַ אִמָּא לְטַפָּה אֶת בְּנֵה בָּחַם,

וְאָמְרָה: "תִּרְאָה, עוֹד יְבוֹא הַיּוֹם

שְׁנוּכַל לְהִסִּיר אֶת הַטְּלָאֵי.

הַלּוֹאֵי בְּמִהְרָה, הַלּוֹאֵי."

3. במדורות מלחמה - חנה סנש – עמוס ברזל

במדורות מלחמה, בדלקה, בשרפה

בין ימים סוערים של הדם,

הנני מבעירה פנסי הקטן,

לחפש, לחפש בן-אדם

שלהבות השרפה מדעיכות פנסי,

אור האש מסנוור את עיני;

איך אביט, איך אראה,

איך אדע, איך אכיר,

כשהוא יעמוד לפני?

תן סימן אלוהים,

תן סימן על מצחו,

כי באש, בדלקה ובדם,

כן אכיר את הזיק הטהור, הנצחי,

את אשר חיפשתי, בן-אדם.

שלהבות השריפה...

4. אהבת אדם ע"פ דוניה רוזן

חדווה פרימן – עמוס ברזל

בעפרון הפחם שהשיגה לי אלינה

אני רוצה להגיעה לנפשכם פנימה.

הילדים היהודים של העתיד,

שתזכרו תמיד.

אני היום כותב יומן,

על תקופה שאתם קראתם לה "מזמן"

תקופה איומה, אני הייתי שם,

בשפל העולם.

תמיד קיוויתי לטוב,

תמיד רציתי לאהוב

ידעתי כי רק אהבת האדם

תביא גאולה לעולם.

אתם תלמדו להישמר לנפשכם,

השכימו למגר את הבא להורגכם

מה שקרה לא יקרה לכם

אם לא לבדכם.

תמיד תקוו לטוב,

זכרו את כולם לאהוב

כי רק אהבת האדם

תביא גאולה לעולם.

5. צפור במחנה רכוז

בת שבע דגן/עמוס ברזל

צפור נתרה לה בין הצריפים

רצתה לעצמה למצוא גרגרים

נתרה, נתרה, ולא מצאה דבר

אולי תמצא יותר מאוחר.

פרשה כנפיים,

עפה לשמים,

מעבר לגדר,

מצאה גרגר,

אך לא היה לה די.

להמשיך כדאי?

עפה לה רחוק

מצאה עלה ירוק

המשיכה לנתר

למקום אחר.

צפור נתרה לה בין הצריפים...

קנאתי בציפור

היא ציפור דרור

מגיעה לכל מקום

מתעופפת למרום

ואני חולמת על חופש ודרור

הלוואי שהייתי ציפור!

**6. לברוח למקום אחר,
אלנה סינקופה - עמוס ברזל**

לברוח למקום אחר,
לנווד, למצוא את הדרך,ים,
אל אנשים טובים יותר,
אל אלה שאינם רשעים.

הן פה באף לבבות
תפלה אחת לא דעכה:
כי יום יבוא, זה יום תקנות -
שעת השחרור והברכה.

7. הנדר - אברהם שלונסקי - עמוס ברזל

על דעת עיני שראו את השכול
ועמסו זעקות על לבי השחוח,
על דעת רחמי שהורוני למחול
עד באו ימים שאיימו מלסלוח -
נדרתי הנדר: לזכור את הכל,
לזכור - ודבר לא לשכוח.

דבר לא לשכוח, עד דור עשירי,
עד שוך עלבוני, עד כלם, עד כלם.
עדי יכלו כל שבטי מוסרי
קונם אם לריק יעבור ליל הזעם,
קונם אם לבקר אחזור לסורי
ומאום לא אלמד גם הפעם.

8. חלמתי שם - בת שבע דגן - עמוס ברזל

חלמתי שם
על מטה לעצמי,
על שמיכה
שתהיה רק שלי.
על מקלחת שתזרים
מים חמים
יום יום
עד סוף הימים.

על מקום אחד
שיהיה רק שלי
רק לאדם אחד.

חלמתי שם...

על אכל בשפע,
לא במנות,
גם כדי לשבע,
גם להנות, ועוד עוד
אין-סוף חלומות.

קיבלתי שם אחר - בת שבע דגן - עמוס ברזל

קיבלתי שם אחר מאמא נוצרייה
רק כך תוכל לשרוד ילדה יהודייה.
אני כבר לא שרה, אני כבר לא שרה,
עכשיו אני סבינה.

זכרי שם זה בפקוח עיניים,
זכרי שם זה גם בצהריים,
זכרי שם זה בשכבך במיטה,
אמרה לי אמא, אמא נוצרייה.

קשה עלי המשימה, להיות מי שאינני
שלא יישאר זכר ממני
ממני משרה, ממני משרה,
כך קראה לי אמא.

זכרי שם זה בפקוח עיניים...

מדוע זה כך? מי יבין?
מי יבין את שרה, סבינה
שימים ולילות לאמה המתינה.

זכרי שם זה בפקוח עיניים,
זכרי שם זה גם בצהריים,
זכרי שם זה בשכבך סבינה,
כך ימים ולילות לאמה המתינה
הלוואי שהייתי ציפור!

10. לחם

הניה ואילה כרמל - עמוס ברזל

הייתי רוצה בלחם,
לחם כזה גדול ולבן
רק לעצמי, שלם -
עדיין טרי, לוחט,
ספוג ריח כמון,
עם קליפה חורקת
שחומה, מצפצפת - לחם.
- לחם, לחם, לחם.

ולנעוץ את השיניים
ולהתענג בהתלהבות
שעה ארוכה על הטעם,
להרגיש בעונג בחיך,
לחוש כיצד הוא מרפא,
מלטף את הקיבה המשתוקקת
ברעבה הנצחי... לחם.
- לחם, לחם, לחם.

11. דרכו האחרונה - אנדה אמיר - עמוס ברזל

הוא הלך לפנייהם כה שקט
כמו לחג הוא כיון צעדיו.
"אנא אן זה נלכה כעת?"
שואלים ותמהים ילדיו.

"אנחנו יוצאים לחופשי,
ראו השער נפתח לרוחה.
לא לבכות רק לשיר, רק לשיר,
שירי חג ושירים של שמחה.

והרחוב התפרש כמו מרבד
לרגלי ילדים יחפים,
השרים "איננו לבד",
צועדים לנופים היפים,
כי הדוקטור הוא לא יעזוב
ילדיו הולכים כאן כולם,
הוא איתנו הולך - עד הסוף
הוא איתנו לעד לעולם.

לא לבכות רק לשיר, רק לשיר.
שירי חג ושירים של שמחה.

12. לא נשלים – בת שבע דגן – עמוס ברזל

הקיץ חלף, גם החום הנעים,
הסתיו מתקרב, סימניו כבר נראים.
חלפה החופשה, ובעוד שבועיים
נתחיל ללמוד בחטיבת הביניים.
"אהיה גם שם תלמידה מצליחה",
כך אמרה סבינה בשמחה.

אך בוקר אחד, לפתע פתאום,
קרה הדבר ונגוז החלום,
צפירה נשמעה, ובשורה איומה:
מלחמה בארצנו! מלחמה!
וגזירה נגזרה על ילדי היהודים:
אין בית ספר ואין לימודים!

כך בסתר הצלחנו ללמוד,
להוסיף דעת, להביע דעות,
להיות כולנו מאוחדים.
כך חשבה סבינה וחשבו התלמידים.
קראו התלמידים: "לא נסכים למצב,
נמשיך ונלמד למרות זה הצו!
ניקח את ספרינו, בסתר נלמד,
נלמד בבתיים עם מורים, לא נפחד!"
"אהיה גם שם תלמידה מצליחה",
כך אמרה סבינה בשמחה.

כך בסתר הצלחנו ללמוד,
להוסיף דעת, להביע דעות,
להיות כולנו מאוחדים.
כך חשבה סבינה וחשבו התלמידים.

13. אני מאמין - מהתפילה – עמוס ברזל

אני מאמין באמונה שלמה,
בביאת המשיח.

ואף על פי שיתמהמה
עם כל זה אחכה לו

אחכה לו בכל יום שיבוא.

14. הליכה לקיסריה - חנה סנש – דוד זהבי

אלי, אלי שלא ייגמר לעולם
החול והים, רשרוש של המים,
ברק השמים, תפילת האדם

15. משלחת הנוער לפולין חדווה פרימן – עמוס ברזל

לא נחדל, לא נחדל

במקומכם, שהובלתם עטופי טליתות
בדיוק באותו המקום
אנחנו עומדים-מתאפקים לא לבכות,
עטופים בדגלי הלאום.

שנה אחר שנה אנחנו באים
מניפים את הדגל אל על.

באים להבטיח בשם השורדים:
לעולם, לעולם לא נחדל!

לא נחדל לשאול איך אומות העולם
איך שתקו? הרי ידעתם כולם!
לא נחדל לברר, לברר עם עצמינו
איך זה שוב לא יקרה לעולם!

לא נחדל לעסוק במה שקרה
לא ניתן לעצמנו מנוח,
מה שקרה ישמש אזהרה
שאסור, שאסור לשכוח.

לא נחדל לשאול איך אומות העולם
איך שתקו? הרי ידעתם כולם!
לא נחדל לברר, לברר עם עצמינו
איך זה שוב לא יקרה לעולם!

16. מכל העמים - נתן אלתרמן – עמוס ברזל

כי אתה בחרתנו מכל העמים,
אהבת אותנו ורצית בנו.
בבכות ילדינו בצל גרדומים
את חמת העולם לא שמענו

...כי אתה בחרתנו מכל העמים,
אהבת אותנו ורצית בנו.
כי אתה בחרתנו מכל העמים,
מנורבגים, מצ'כים, מבריטים.

ובצעוד ילדינו אלי גרדומים,
ילדים יהודים, ילדים חכמים,
הם יודעים כי דמם לא נחשב בדמים
הם קוראים רק לאם: אל תביטי.

כי אתה בחרתנו מכל העמים...

עיניהם מדברות: אל תביטי, האם,
איך שורות ארוכות הונחנו.
חיילים ותיקים וידועים לשם,
רק קטנים בקומה אנחנו.

כי אתה בחרתנו מכל העמים,
אהבת אותנו ורצית בנו.
בבכות ילדינו בצל גרדומים
את חמת העולם לא שמענו.

17. דקה דומיה - חנה ניר - עמוס ברזל

לזכר חיוך תמים,
שאל מול המוות גווע.
לזכר עיניים רכות,
שכבו למראה הזוועה.
לזכר צמות עדינות,
שגולחו ללא רחמים.
לזכר צוואר ענוג,
שכנפך מאימת הדמים.

לזכר ידיים חיוורות,
שלמדו לבקש מזון.
לזכר רגליים דקות,
שקרסו תחתיהן מרזון.

לזכר הגוף הפעוט,
שצומק וחלה ועונה.
לזכר הלב הקטן,
שנחרד מעוצמת השנאה.

לזכר הדם הצעיר,
הדם שהפקר היה.
לזכר ילדה יהודייה.
דקה דומיה.